

stenci závisí rozhodnutí o žalobní prosbě, přesahuje tedy rámec sporu stran, neboť rozhodnutím o právu žalovaného platiti nájemné podle smluvené t. zv. dolarové doložky může býti rozřešena nejen otázka žalobního nároku pro tento spor, nýbrž i pro budoucně splatné nájemné. Je tedy mezitímní určovací návrh přípustný a bylo mu vyhověti. Pokud jde o výši žalobního nároku na zaplacení činže za první kvartál 1934, nebylo možno dovolacímu soudu ve věci hned rozhodnouti proto, že pro rozhodnutí v příčině té nebyl nižšími soudy zjištěn potřebný skutkový podklad, t. j. nebylo zjištěno, kolik činil onen rozdíl v den splatnosti nájemného z místností.

Čís. 14305.

Vykonavatel poslední vůle jest oprávněn navrhnouti, aby pozůstalostní soud ustanovil správce pozůstalosti, a podati rekurs do usnesení, jímž byla svěřena správa pozůstalosti dědicí, jenž podle jeho názoru nebyl povolán zůstavitelem podle poslední vůle za dědice.

Náhradní dědic jest již před uskutečněním dědického nápadu oprávněn podávati návrhy nebo stížnosti co do správy pozůstalosti.

Nestačí, že zůstavitel ustanovil sám určitou osobu substitučním opatrovníkem. Takový opatrovník může býti ustanoven jen soudem, jest pak účastníkem řízení a jest ho slyšeti o návrzích dědiců.

(Rozh. ze dne 11. dubna 1935, R II 77, 78/35.)

První soud ustanovil k návrhu vykonavatele poslední vůle zemřelé Antoinetty A-ové Karla B-iho správcem pozůstalosti Richarda B-iho, zamítl návrh dědice Dr. Karla A-a, by jemu byla přenechána podle § 145 nesp. pat. správa pozůstalosti a zároveň udělil Alexandrovi K-ymu podle § 118 nesp. pat. lhůtu na rozmyšlenou k podání dědické přihlášky. Rekursní soud k rekursu Karla A-a změnil usnesení prvního soudu a zamítl návrh vykonavatele poslední vůle na jmenování Richarda B-iho správcem pozůstalosti, zrušil výrok prvního soudu, jímž byl zamítnut návrh Dr. Karla A-a na odevzdání správy pozůstalosti jemu podle § 145 nesp. pat. a uložil prvnímu soudu, by o tomto návrhu znovu jednal a rozhodl, a dále zamítl návrh Alexandra K-yho na udělení lhůty podle § 118 nesp. pat. **Z d ů v o d ů:** Vykonavatel poslední vůle není oprávněn zasahovati do pozůstalostního řízení dále, nežli se to srovnává s touto funkcí. Nebyl proto oprávněn navrhnouti, aby pozůstalostní soud ustanovil správce pozůstalosti. Kdy musí soud pozůstalostní ustanoviti opatrovníka ke správě pozůstalosti, ustanovuje §§ 78, 128 a 129 nesp. pat. Může se tedy takové opatření státi jen, nejsou-li dědicové známí, nebo nepodají-li dědické přihlášky. V daném případě jest však dědic znám; proti jeho vůli neměla býti zřízena správa pozůstalosti a nesměl býti pověřen nikdo správou pozůstalosti, ať již pod domnělou funkcí opatrovníka nebo pouhého správce. Tím méně smělo se tak státi ohledně substitučního jmění, kterého se dostalo zůstavitelce a ohledně něhož jest pozůstalost po Gabriele kněžně z H-ů-W-ů znovu projednati. Dědic Dr. Karel A. navrhl, aby mu bylo přenecháno obstarávání a správa pozůstalosti podle § 145 nesp. pat. Soud

první stolice tento návrh zamítl s odůvodněním, že toho času nelze mu vyhověti, an navrhovatel nepodal dědické přihlášky a jest cizozemec, bydlící mimo Československou republiku. Podle § 145 nesp. pat. má soud dědici nebo jeho zákonnému zástupci, jehož dědické právo jest dostatečně vykázáno (§ 810 obč. zák.), přenechatí obstarávání a správu pozůstalosti. Když tedy byl zde již návrh dědicův podle § 145 nesp. pat., měl prvý soud hned učiniti kroky předepsané v § 116 nesp. pat. a prozatím sečkatí s rozhodnutím o jeho návrhu. Soud první stolice však tak neučinil. Skutečnost, že dědic Dr. Karel A. jest cizozemec příslušný do Rakouska, jej nevylučuje ze správy pozůstalosti (sr. jednak předpis § 33 obč. zák., jednak výnos ministerstva spravedlnosti ze dne 29. března 1919 čís. 6336/19 a konečně i znění § 145 nesp. pat. samého, v němž podmínka státního občanství vyslovena není). Jest proto napadené usnesení, pokud zamítá návrh dědice Dr. Karla A-a, neudržitelné. Dědic podal po vydání zamítavého rozhodnutí dědickou přihlášku podáním ze dne 4. září 1934, nyní poukazuje v rekursu na odklizení dřívějšího nedostatku a žádá po rekursním soudě, aby ustanovil sám přihlášeného dědice správcem podle § 145 nesp. pat., leč rekursní soud tak učiniti nemůže, neboť tvrzení této skutečnosti jest novotou a v nesporném řízení mohou býti v rekursech uvedeny jen takové nové skutečnosti, jež vznikly až do rozhodnutí první stolice, a jež, kdyby byly uplatňovány, mohly by míti vliv na toto rozhodnutí (čís. 13175 sb. n. s.). Nezbylo proto rekursnímu soudu, nežli napadené usnesení v této části zrušiti. Podle § 118 nesp. pat. může dědici býti povolena z důležitých příčin lhůta na rozmyšlenou a tudíž prodloužení lhůty určené mu k dědické přihlášce neb odročení roku k tomu nařízeného. Nesmí však býti povolena lhůta delší roku. Podáním ze dne 6. října 1934 navrhl Alexander K., aby mu byla povolena k dědické přihlášce lhůta na rozmyšlenou na rok. Soud první stolice tomuto návrhu vyhověl a dal mu lhůtu na rozmyšlenou do 26. září 1935; zde soud první stolice pochybil. Alexander K. v žádném případě není a nemůže býti dědicem ohledně substitučního jmění, ohledně kterého bude třeba podle hořejšího vývodu pozůstalostní řízení po Gabriele kněžně H-ů-W-ů obnoviti a není prozatím povolán ani za dědice ohledně jmění, kterým nynější zůstavitelka mohla volně nakládati, neboť d.dickou přihlášku bude moci podati teprve, až se pořadem práva ukáže, že Dr. Karel A. jest ve smyslu poslední vůle nynější zůstavitelky platně vyděděn. Tento předpoklad dosud dán není. Měl proto soud své stolice návrh náhradního dědice Alexandra K-yho zamítnouti.

Nejvyšší soud zrušil k dovolacímu rekursu vykonavatele poslední vůle Alexandra K-yho usnesení rekursního soudu i, pokud jím byl zamítnut návrh vykonavatele poslední vůle na jmenování Richarda B-iho správcem pozůstalosti a uložil prvému soudu, by o věci v rozsahu zrušení znovu jednal a rozhodl.

D ů v o d y :

Právní postavení vykonavatele poslední vůle jest vymezeno § 816 obč. zák. Podle něho má vykonavatel poslední vůle jako zmocněnec zůstavitelova nařízení sám vykonati, anebo liknavého dědice k jejich výkonu poháněti. Třebas je tudíž úkol jeho zákonem podstatně obmezen,

musí mu přece v mezích uvedených ustanovením vytčených dána býti možnost, aby provedl úmysly zůstavitelovy. To vyplývá zejména i z ustanovení § 95 nesp. pat., podle něhož jest obeslati k soupisu i vykonavatele poslední vůle, je-li zřízen. Nevybočuje tudíž ani návrh na ustanovení správce pozůstalosti z těchto mezí (Rintelen str. 72). Z toho pak, že má vykonavatel poslední vůle podle zákona pečovati o přesné vyplnění poslední vůle zůstavitelovy, vyplývá dále i jeho oprávnění k rekursu proti případnému usnesení, jímž byla svěřena správa pozůstalosti dědici, který podle jeho názoru nebyl povolán zůstavitelem podle poslední vůle za dědice. Jest mu proto přiznati oprávnění i k odvolacímu rekursu (§ 37 zák. čís. 100/31). Stěžovatel Alexander K. byl, jak jest rozuměti obsahu poslední vůle zůstavitelky, ustanoven náhradním dědicem pro případ, že universální dědic, syn zůstavitelky Dr. Karel A., pro nesplnění podmínky suspensivní, že v době smrti zůstavitelčiny nebude míti více nezaložených dluhů, než bylo určeno, dědického práva nenabude, aneb nesplněním dalších resolutivních podmínek v poslední vůli uvedených, je pozbude. Jak tento stěžovatel sám udává, nenastal dosud žádný z těchto případů a proto ani jeho nárok dědický nestal se ještě skutkem. Přes to však není jeho právní postavení do té doby bez významu a přísluší mu naopak proti přednímu dědici již před uskutečněním dědického nápadu právo dohlédací a právo k žalobě za účelem, aby bylo zabráněno zhoršení kmenového jmění (Ehrenzweig str. 429), jakož i právo žádati, aby podstata jmění svěřeného byla zjištěna soupisem a by listiny a movitosti byly uloženy způsobem sirotčím (§ 92 čís. 3 a § 158 nesp. pat.). Z tohoto práva vyplývá však již samo sebou právo zasahovati ať již návrhy nebo stížnosti do otázky správy pozůstalosti. Pokud jde o otázku správy pozůstalosti po stránce věcné nelze ji v souzeném případě spolehlivě rozřešiti, pokud není objasněn a pravoplatně rozhodnut rozpor vzniklý mezi dosavadními účastníky pozůstalostního řízení o tom, co jest podle § 531 obč. zák. rozuměti pozůstalostí po zůstavitelce. Dědic, syn Dr. Karel A., tvrdí, že do pozůstalosti nepatří statek l-cký a statek h-cký, ježto jsou postiženy substitučním svazkem po Gabriele kněžně H.-W. a navrhl proto, aby byly z pozůstalosti zůstavitelky vyloučeny. Správnost názoru tohoto dědice popřel však náhradní dědic Alexander K. a navrhl, aby byl uvedený návrh dědicův zamítnut. O otázce, co jest podle § 531 obč. zák. předmětem pozůstalosti zůstavitelčiny, slyšeti jest podle § 18 zák. čís. 100/31 sb. z. a n. všechny účastníky řízení, nemá-li býti založena zmatečnost podle § 41 g) uved. zák. Podle obsahu poslední vůle byl syn Dr. Karel A. ustanoven zůstavitelkou za dědice s omezením fideikomisární substituce pro jeho nejstaršího manželského syna, případně pro jeho nejstarší manželskou dceru, a rovněž byl náhradní dědic Alexander K. ustanoven náhradním dědicem s omezením fideikomisární substituce pro jeho nejstaršího manželského syna, případně pro jeho nejstarší manželskou dceru. Pro tyto náhradní dědice náleželo pozůstalostnímu soudu podle § 77 čís. 3 nesp. pat. ustanoviti opatrovníka už z úřední moci. Předpisu tomu nebylo učiněna zadost tím, že zůstavitelka ustanovila sama určitou osobu substitučním opatrovníkem, neboť opatrovníkem se stane jen ten, kdo jest soudem jako takový ustanoven (§ 190 a § 280 obč. zák. a § 77 nesp. pat.). Takového opatrovníka však pozůstalostní soud podle obsahu spisů dosud neustanovil. Bylo to však nut-

ným, aby tu byla osoba, která by mohla za dosud nenarozeného dědice povolaného svěřenským nástupnictvím vykonávat jeho práva příslušející jemu jen do té doby, než se stane jeho dědický nárok skutkem. K právům těm patří i právo žádati, aby podstata jmění svěřeného byla zjištěna soupisem. Jest proto takový opatrovník účastníkem pozůstalosti (§ 6 uved. zák.) a jest ho tudíž slyšeti o návrhu učiněném dědicem synem. Teprve potom bude pak prvnímu soudu rozhodnouti o tomto návrhu. Ježto před rozhodnutím otázky, co jest rozuměti pozůstalostí zůstavitelčinou, bylo rozhodování o otázce správce pozůstalosti předčasné, bylo k dovolacím rekursům obou stěžovatelů změnití usnesení rekursního soudu.

Čís. 14306.

K oprávněnosti žaloby o zaplacení kupní ceny stačí, byla-li řádně nabídnuta nebo dodána koupená věc podle úmluvy do vydání rozsudku v první stolici.

(Rozh. ze dne 11. dubna 1935, Rv II 445/33.)

Žalovaný objednal od žalobce pokladnu s dodací lhůtou pro žalobce nezávaznou do 31. srpna 1931. Žalobce odeslal pokladnu proti úmluvě dobírkou a poněvadž žalovaný dobírku nevyplatil, byla dobírka žalobci vrácena. Teprve po zahájení rozepře o zaplacení kupní ceny objednané pokladny dovezl žalobce znovu pokladnu žalovanému, chtěje ji namontovati. První soud žalobě vyhověl, odvolací soud žalobu pro tentokrát zamítl. Důvody: Žalobce jako prodávatel má nárok na smluvní plnění strany druhé, není-li sám se svým plněním v prodlení. Smlouva ukládá mu povinnost, dodati objednanou věc žalovanému. Poslav zboží na dobírku, jednal proti obsahu smlouvy, takže právem žalovaný zásilku odmítl. I když pak později žalobce objednanou pokladnu žalovanému dovezl, neodčinil tím svoje dřívější porušení smlouvy, poněvadž tato reální nabídka stala se již za sporu, v němž žalobce stál na stanovisku jiném, vykládaje smluvní povinnosti odlišně od obsahu smlouvy. Žaloba jest proto předčasnou.

Nejvyšší soud zrušil rozsudky nižších soudů a prvému soudu uložil nové jednání a rozhodnutí.

Důvody :

Kupní cena za objednanou kontrolní pokladnu měla býti ihned v hotovosti zaplacená, jakmile ji žalobce žalovanému dodá, a nebyla ujednána dobírka. Žalovaný nebyl tedy povinen přijati zaslanou pokladnu dne 12. září 1931 na dobírku, poněvadž to odporovalo úmluvě, a podle toho byla by žaloba podána dne 25. září předčasná, nicméně není bezvýznamná okolnost, tvrzená odvolatelem o dodatečném plnění ve smyslu zjištěné úmluvy odvolacím soudem. Běželo o kupní smlouvu, při níž dodací lhůta do konce srpna 1931 nebyla pro prodávatele podle podmínek objednávacího listu závazná, nešlo tedy o fixní obchod podle čl. 357 obch.